

El nou finançament i el miratge dels 4.700 milions: quan el “pastís” creix, però les regles no canvien

En els darrers dies, l'anunci d'un nou acord entre el Govern espanyol i Esquerra Republicana de Catalunya sobre el sistema de finançament ha estat presentat com un gir significatiu per a Catalunya. La xifra de **4.700 milions d'euros addicionals** ha ocupat titulars i declaracions polítiques. Tanmateix, una anàlisi rigorosa de les dades fiscals i del context en què es produeix aquest increment obliga a matisar —i molt— l'abast real del que s'ha anunciat. Examinem fins a quin punt l'acord aporta un canvi estructural en el finançament de la Generalitat o si, per contra, ens trobem davant d'un efecte comptable derivat del fort creixement de la recaptació tributària estatal.

D'on venim: l'acord PSC-ERC i les expectatives generades

L'acord d'investidura entre PSC i ERC establia objectius ambiciosos: un sistema de finançament singular, capacitat plena de gestió tributària per part de la Generalitat (amb un primer esglaó en l'IRPF), criteris explícits de solidaritat i ordinalitat, i l'enfortiment de l'Agència Tributària de Catalunya. Sobre el paper, es tractava d'un plantejament que podia corregir alguns dels dèficits estructurals del model vigent. No obstant això, poc després de fer-se públic, el relat polític i mediàtic va virar cap a una percepció generalitzada **d'operació cosmètica**. La manca de concreció, sumada a l'experiència acumulada d'incompliments per part de l'Estat, alimenta l'escepticisme que es constata pels següents punts de l'acord d'investidura incomplerts:

- No s'ha intentat negociar “un nou model de finançament per a la Generalitat de Catalunya basat en la negociació bilateral amb l'Estat”, com establia l'acord d'investidura. No s'ha elaborat una proposta catalana i el president Illa no ha convocat la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat-Generalitat per plantejar-la.
- No s'ha assolit que la Generalitat “gestioni, recapti, liquidi i inspeccioni tots els impostos suportats a Catalunya”, que estipulava el pacte entre socialistes i republicans. Davant la resistència de l'Estat espanyol, el Govern de la Generalitat s'ha desentès del traspàs a l'Agència Tributària de Catalunya de totes les funcions de recaptació i inspecció.

- No s'ha obtingut el punt més importat per reduir l'espoli fiscal: "L'aportació catalana a les finances de l'Estat integri l'aportació pel cost dels serveis que l'Estat presta a Catalunya i l'aportació a la solidaritat... Aquesta solidaritat ha d'estar limitada pel principi d'ordinalitat". Aquest punt hauria acostat Catalunya al sistema de concert. Significava deixar enrere el càlcul del finançament de la Generalitat a partir de l'import dels serveis públics traspassats; hauria estat substituït per la quantificació de l'aportació de Catalunya al cost dels serveis prestats per l'Estat espanyol (exèrcit, diplomàcia, etc.), administrant la resta dels impostos recaptats a casa nostra. Aquest és el procediment del País Basc i Navarra. Ja estava previst a l'Estatut de 1979 que a l'article 45.b establia que s'aportaria a l'Estat la quantitat "proporcional que correspongui a Catalunya pels serveis i càrregues generals que l'Estat continuï assumint com a propis".

Del nou anunci: més recursos per a tothom

Del recent acord entre el president del Govern espanyol i el líder d'ERC no se'n coneix, avui dia, cap document tècnic detallat. L'única informació oficial prové d'una nota de premsa de la Moncloa, que anuncia un nou model de finançament a partir de 2027, amb **uns 21.000 milions d'euros addicionals per al conjunt de les comunitats autònomes**, una distribució més ajustada a variables demogràfiques i la preservació dels mecanismes de solidaritat.

Algunes veus han afegit elements qualitatius: eliminació de bestretes, liquidació més immediata de la recaptació real, més autonomia financera i fins i tot la creació d'un consorci per garantir l'execució de les inversions de l'Estat a Catalunya. Tanmateix, totes aquestes promeses resten, de moment, en l'àmbit declaratiu.

El concepte clau: el creixement de la recaptació

Per entendre què està passant cal introduir un concepte fonamental: **el creixement vegetatiu de la recaptació**. La recaptació tributària total es reparteix entre l'Estat, les comunitats autònomes i les administracions locals. Quan aquest pastís creix — per creixement econòmic, inflació o factors conjunturals — totes les parts reben més ingressos, fins i tot si no es modifica cap regla del sistema de finançament. Confondre aquest efecte automàtic amb un guany derivat d'un nou model és l'error central del relat actual.

Què ens diuen les dades de recaptació

Segons l'Informe Mensual de Recaptació Tributària de l'Agència Estatal de l'Administració Tributària, els ingressos acumulats fins al novembre de 2025 creixen prop d'un **10% interanual**. Aquest increment, però, està fortament condicionat per factors conjunturals: calendari de devolucions, regularitzacions de l'IRPF, ajornaments extraordinaris per episodis climàtics l'any anterior i ingressos no recurrents.

El paper de Catalunya: motor del creixement

Quan s'analitza la recaptació de l'AEAT, queda clar que **Catalunya és un dels principals motors del creixement recaptatori de l'Estat**. L'increment de la recaptació neta en els exercicis recents confirma que una part substancial del creixement s'origina al territori català. Això reforça una constatació ja coneguda: Catalunya aporta molt al sistema, però no en controla les regles de repartiment.

Els 4.700 milions: increment brut o guany real?

No existeix cap document públic que expliqui com es calculen aquests **4.700 milions d'euros**, ni si es tracta d'un import anual o acumulat en diversos exercicis. Tot apunta que es tracta d'una comparació nominal entre períodes amb nivells de recaptació diferents.

Per avaluar l'impacte real d'un acord de finançament cal distingir clarament entre:

- **Increment brut:** els recursos addicionals respecte a l'any anterior.
- **Guany net atribuïble al pacte:** la diferència entre el que es rebria amb el nou acord i el que s'hauria rebut igualment sense canviar el sistema.

Sense definir aquest escenari, qualsevol xifra és políticament útil però econòmicament buida.

Ordres de magnitud que relativitzen el relat

Els ingressos no financers de la Generalitat se situen entre **55.000 i 58.000 milions d'euros anuals**. Un creixement automàtic del sistema del 7% —perfectament coherent amb l'evolució recent de la recaptació— ja generaria uns **4.000 milions d'euros addicionals** sense cap acord nou. Això implica que una part molt rellevant dels 4.700 milions anunciats pot explicar-se exclusivament per l'efecte d'increment de la recaptació.

Catalunya continua aportant molt més del que rep. Les estimacions recents situen el dèficit fiscal català entre **25.500 i 30.500 milions d'euros anuals**, una magnitud que no es veu corregida per increments conjunturals de recaptació ni per anuncis sense fonament tècnic.

Sense les balances fiscals no publicades i sense un canvi real de les regles del joc, els 4.700 milions no representen una correcció del dèficit fiscal estructural, sinó una redistribució d'una recaptació conjunturalment més gran.

Canvi de relat, no de model

Amb la informació disponible, no es pot afirmar que el suposat nou model de finançament introdueixi canvis reals en les regles de repartiment. No hi ha garanties sobre el compliment del principi d'ordinalitat, ni mecanismes transparents que permetin verificar l'impacte estructural de l'acord.

L'any 1986 s'havia de passar del procediment provisional del càlcul del cost dels serveis traspassats al mètode definitiu del càlcul dels serveis prestats per l'administració central. L'Estat espanyol, amb la prepotència d'una metròpoli colonial, es va negar a fer el canvi. Aquest abús de força s'ha mantingut en totes les actualitzacions del sistema de finançament autonòmic, inclosa l'actual. Espanya s'ha acostumat a gastar comptant amb els impostos que paguen els catalans. Per aquesta raó no acceptarà mai un canvi de model: no pot prescindir de l'espoli fiscal de Catalunya.

Sense oblidar que l'antecedent de la revisió del sistema de finançament de 2009 demostra que aquests compromisos són una fal·làcia. Aleshores l'anterior president d'ERC, Joan Puigcercós, va esbombar la xifra de 3.855 milions que aportaria el nou sistema de finançament per justificar el vot favorable d'Esquerra Republicana. El model no va implicar cap canvi: l'any 2009 l'espoli fiscal va ser d'11.261 M€, el 8,50% del PIB; cinc anys després, el 2014, quan s'havia de revisar el model, el dèficit fiscal ascendia a 11.591 M€ i representava el 8,40% del PIB.

Enfront de la incerta proposta actual del Govern espanyol, hi ha la realitat de l'espoli fiscal que l'any 2021 va assolir 22.013 M€, el darrer any calculat per la Generalitat. Les seves conseqüències són devastadores per a l'economia catalana que es veu abocada a un model econòmic de baixa qualitat per la seva descapitalització i per a les classes populars catalanes que pateixen les retallades en sanitat, ensenyament, habitatge, pagesia, etc.

Per tot això considerem que el relat que es vol imposar se centra en el compliment del principi d'ordinalitat. Aquest principi no sembla que estigui garantit, ni tan sols s'explicita de manera clara el mecanisme que l'ha de permetre. Per assolir-lo, s'hauria de garantir, prèviament, un nivell (corrent) d'ingressos per càpita concret per a Catalunya, i que aquest nivell estigués d'acord amb la contribució que aquella fa (al fons comú). Cal recordar, al respecte, que en el model de finançament de 2009 ja es complia el principi d'ordinalitat que, després, els diversos fons d'anivellament –i els criteris de la seva aplicació– modificaven de manera substancial la posició en el cas de Catalunya.

Acceptar aquest relat com un avenç substancial no només és econòmicament discutible, sinó que debilita la posició negociadora de les institucions catalanes en un àmbit clau per al seu autogovern.

Epíleg

*L'independentisme necessita un canvi amb urgència basat en la **unitat estratègica**. La divisió i la desmobilització només generen retrocés i feblesa. En canvi, la **suma de la unitat política amb les manifestacions populars** proporcionen la força necessària per enfrontar-se a l'Estat espanyol i avançar cap a la independència, l'única manera de posar fi a l'espoli fiscal.*

Demanem als partits polítics

- 1) que no validin l'espoli fiscal i, per tant, rebutgin la proposta tal com està plantejada;*
- 2) que facin front comú per denunciar i revertir l'escandalosa i insostenible situació d'espoli fiscal;*
- 3) que qualsevol acord econòmic no serveixi com excusa per aturar la lluita per la independència, atès que el millor model de finançament serà l'estat propi.*

*Al mateix temps fem una **crida a la societat civil** a denunciar la greu situació d'espoli que patim i que ens condemna a rebre uns serveis bàsics cada dia més precaris. Cal que els ciutadans exigim als representants polítics una actuació valenta i clara amb aquests objectius. La represa dels carrers pel poble català és la clau de la força de Catalunya.*

**Secretariat Nacional
Assemblea Nacional Catalana**